

Espetxe politikan Urkulluk ez du azterketa gainditu

Xabier Letona

@xletona

LA CASILLAKO iraganetik Bilboko Udaleko etorkizunera egiten du euskal preso politikoen aldeko manifestazioak batean bai eta hurrengoan ere bai, pertsona oro harrapatzen duen dialektika humano oinarrizkoenean kateatua. Igande eguerdi batean, milaka pertsonak erantzun zion berriz ere preso ohien deialdiari. Paradoxa da, Euskal Herrian mobilizazio ahalmen handiena duen gaiak Espainiaren borondate politikoen aurka egiten du talka etengabe, berau zartzatzeko indarrrik gabe. Bi egi esanguratsu hori dira, beraz, gaur egun gatazkaren oinordekotza mingarriene-takoa den preso eta iheslarien gaian: indar handia bai, oraindik nahikoa ez.

Gehiago beharko dela, alegia, espetxe politikan zirrikituak handitzeko, ezker abertzalearen esparru sozial zabal horren bultzada baino. Mobilizazioaz gain, hiru esparru gehiagotan ere eman beharko dira aldaketak datozen hilabeteetan.

**“Legealdi amaieran
Jaurlaritzarekiko
balorazioa oso eskasa da
bake prozesu
saioari begira”**

PRESOEK HAIK egin dezaketena da lehena, legeak dituen zirrikitu guztiak baliatuz, lehenago onartu ez ziren neurriak hartuz, orain ezinbestean. Ezker abertzaleko aparatu politikoak, preso ohiek eta EPPK-k ongarritu dute jada lurra, orain neurri zehatzak hartzen joan beharko dute apurka edo jadanik hartzen ari dira, horietako askok ez baitute izango oihartzun publiko handirik. Presoek euren esparru sozialaren sostengu osoa dute bide kolapilatsu horretan.

Bigarren eremua Espainiako Gobernua da. Eratuko den gobernu berria da klabea eta sikiera espetxe politika zerbait malgutuko den ala ez. Apur bat itxaron beharko da, beraz. Zantzu batzuen arabera, hainbat jarrera malgutuzen ari dira. Esanguratsuenak alor judizialekoak dira, esaterako *Segurako auzia* edo *Aztnugal auziaren* amaierak: beste erremediorik ez zaielako gertatzen auzipetuek delitua onartu dute eta fiskaltzak –honen atzean beti da gobernu– zigorrik txikiena ezarri die, espetxera ez joateko moduan; badira beste batzuk ere, esaterako 2015eko udan agindutako *herriko tabernen* enbargoa, oraindik gauzatu ez dena. Bide bat egiten ari da itxuraz, baina espetxe politikan ez da oraindik maila berean islatu.

EUSKAL INSTITUZIOENA da hirugarren esparrua. Hauen bultzada ere klabea da, baina hemen ere presoek gaia desblokeatzeko konpromisoa arraz txikia da, behintzat ikusten denetik abiatzen bagara. Gaiak badu bere ikuspegi teknikoa –*Hitzeman* eta abar–, baina batez ere gakoa borondate politikoa da, eta hortik ondoriozta daitekeena gordina da: instituzio nagusiak ez dira presoek munduan gaur egun dagoen sufrimen-

duari begira; egin daitekeen balorazio biguinenean, botoak eskuratzeko gai arantzatsua da eta ezikusiarrena egiten dute. Torturaren gaian hartu dituzten neurriak, esaterako, oso bestelakoak dira.

Eusko Jaurlaritzarentzat ehunka preso batzuen eta hauen senideen errealtate gordinean ez da eskubide urraketa nahikorik egoera horren aurrean protestatu, egoera hori gizarteratu eta errealtate horren aurrean jarrera proaktiboa erakusteko. Esparru hori behin eta berriz ETaren armagabetzea eta ezker abertzaleak iraganarekiko duen ikuspegira bakarrik lotzeak dena esaten du.

Legealdi hasieran bazen esperantza maila bat Jaurlaritzak bakegintzan egin zezakeenari begira: hiru gai nagusietako bat zen Urkullu lehendakariarentzat krisia eta autogobernuarekin batera. Gainera, Jonan Fernandezek gidatu behar zuen prozesua. Legealdi amaieran, ostera, Jaurlaritzarekiko balorazioa oso eskasa da bake prozesu saioa izan den horri begira; eskasagoa euskal presoek esparruan egindako lanari lotuz, are gehiago Eusko Legebiltzarrean edo Biltzar Nagusietan sakabanaketaren aurka eta preso gaixoak askatzeko jarrerak argiak direnean.

Baina dagoena dago, eta instituzio nagusien konpromiso maila handiagorik gabe, presoek gaia bideratzeak denbora gehiago emango du. Interes handiena duen ezker abertzalearen lana izango da instituzioen konpromisoa areagotzea eta beste konplizitate maila bat bilatzea.

Mobilizazioa, presoak, Espainiako Gobernua eta euskal instituzioak. Lau esparru eta hainbat gako. Hori bai, lehenaren bultzada barik, beste hiruek ezin dute, horra mobilizazioaren balio ezinbestekoa. ■